

РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ВІДЕОСКРАЙБІНГУ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Світ навколо нас стрімко змінюється. Змінюються наші діти й підходи до їхньої освіти. Щоб бути цікавим, зрозумілим своїм учням, повинен змінюватись й сам учитель, змінювати свою систему роботи. Учитель, який любить свій предмет і підходить до своєї роботи творчо, завжди шукає нові підходи в організації освітнього процесу, застосовує педагогічні інновації, використовує сучасні інформаційно-комунікаційні технології. Система освіти, відповідно до вимог сучасності, потребує докорінного переосмислення, практичної реалізації базових принципів компетентності за концепцією ЮНЕСКО – навчитися пізнавати, навчитися працювати, навчитися жити разом, навчитися жити.

Творчість є одним з ключових компонентів розвитку здібностей дитини. Саме тому застосування сучасних інноваційних форм та методів навчання, зокрема технології інтерактивної візуалізації географічної інформації, дають змогу активізувати розкриття творчих здібностей школярів. За допомогою використання сучасних технік візуалізації вчитель розвиває в учнях проникливе спостереження за явищами, вибіркоче запам'ятовування, пильну увагу, емоційне натхнення, гнучкість мислення та уяви в їх складному поєднанні. Тож, головною умовою розкриття потенціалу креативності учнівської молоді є перетворення традиційного освітнього процесу на освітній простір життєтворчості, насичений різноманітними інтерактивними заходами за всіма можливими сферами саморозвитку особистості [1, с. 145-149]. Наукові дослідження творчого потенціалу особистості були здійснені відомими вченими, зокрема А. Алейніковим, М. Бердяєвим, Д. Богоявленською, Л. Виготським, В. Лернером, А. Маслоу та іншими [2, с. 46]. У цих роботах знаходимо визначення креативності як психологічного механізму, що зумовлює творчу активність людини для самоактуалізації та творчої самореалізації. Таким чином, саме креативність є характерною ознакою творчої особистості, спроможної реалізувати свій творчий потенціал за власною ініціативою і з вибором відповідних засобів. Креативність визначається науковцями як передумовою для будь-якої творчої діяльності, вмотивованої прагненням індивідуума до самоствердження [3, с. 255].

Скрайбінг (від англ. scribe – «розмічати», «писати»), «переписувати») – це пояснення сенсу за допомогою простих малюнків, за допомогою якого промальовуються елементи безпосередньо в процесі розповіді. Скрайбери (творці скрайбінгу) можуть використовувати різні типи зображень: малюнки, піктограми, символи, окремі слова (написи, гасла), схеми та діаграми. За способами створення скрайб-презентацій виділяються такі види як мальований, фланелеграфічний, магнітний та відеоскрайбінг. Техніка скрайб-презентації винайдена художником Ендрю Парком для британської організації наукових знань. Одним з видів скрайбінг-презентацій є відеоскрайбінг як динамічний вид скрайбінгу, в основі якого ілюстрації, схеми, які використовуються у відеоряді. Відеоскрайбінг створюється з використанням спеціальних комп'ютерних програм або онлайнних ресурсів. При цьому скрайбер може використовувати як малюнки, які є в бібліотеці програмного середовища, так і малюнки, намальовані власноруч в спеціальних графічних редакторах або ж відскановані паперові. До найвідоміших інтернет-сервісів для створення відеоскрайбінгу слід віднести VideoScribe, PowToon, Moovly, GoAnimate. Застосування техніки візуалізації інформації, а саме відеоскрайбінгу, допомагають правильно встановити взаємовідношення предметів та явищ, прослідкувати причинно-наслідкові зв'язки, що особливо важливо при вивченні географії. Відеоскрайбінг корисний при застосуванні порівнянь, які необхідні для свідомого та міцного засвоєння знань. На першому етапі вчителю важливо самостійно опанувати розробку відеоскрайбінгу, поступово відходячи від статистичних презентацій, зокрема у PowerPoint для підтримки інтерактивного живого співробітництва з учнями. На другому етапі слід запропонувати учням, в якості проектної діяльності, створити відеоскрайбінг, дослідивши при цьому географічну проблематику. Відеоскрайбінг як засіб графічної наочності допомагає розвивати такі необхідні якості, як логічна послідовність мислення, спостережливість, а значить, викликає зацікавленість до матеріалу, що вивчається.

Причиною впровадження відеоскрайбінгу в освітній процес є необхідність постійного оновлення мультимедійних матеріалів до уроків географії, які б давали можливість учням не лише одержувати базові знання та сформувати основні вміння, а й навчали їх самостійно вести пошук необхідної інформації, моделювати природні процеси та явища. Крім того, наявні мультимедійні матеріали іноді бувають надмірно громіздкі і їх доводиться демонструвати фрагментами, що незручно в обмежених у часі рамках уроку. Використовуючи перелічені вище інтернет-сервіси, вчителю самостійно можливо розробляти мультимедійні матеріали до своїх уроків, які б надавали змогу учням більш глибоко зрозуміти природу досліджуваного явища чи процесу.

Інтерактивний потенціал відеоскрайбінгу дозволяє вчителю наповнити уроки новим змістом, розвивати творчий підхід до навколишнього світу та допитливість учнів, формувати елементи

інформаційної культури, прищеплювати навички раціональної роботи на уроці та при виконанні домашніх завдань, підтримувати самостійність, іти в ногу з часом.

З 11 класом, впроваджуючи елементи змішаного навчання за допомогою платформи Flipgrid, велику кількість інформації подавала за допомогою відеоскрайбінгу, після отримання позитивного зворотного зв'язку запропонувала учням розробити власний відеоскрайбінг. Тому учням було запропоновано виконувати дослідження, які задекларовані навчальною програмою, принципово новим шляхом. Монологічне викладення подібної проблематики чи здійснення реферативної репродуктивної роботи здається неприйнятним при вивченні таких тем, як моделювання явищ на Землі у дні рівнодення та сонцестояння, прояв сили Коріоліса на річках своєї місцевості, причини заселення схилів вулканів, сучасні вимоги до будівництва у районах з високою сейсмічністю, система протидії засухам у своїй місцевості, система протидії паводкам, повеням, селям і лавинам в окремих районах України, карстовий рельєф як приклад взаємодії геосфер. Вищепераховані теми динамічно візуалізуються, підкріплюються науковим контекстом саме за допомогою інструментів відеоскрайбінгу. Безпосередньо на уроці пропоную використовувати мобільні додатки Whiteboard, FlipaClip, AnimaMaker, PowToon2Go, StickmanMaker, Comica з метою швидкого візуального супроводу, отримання якісно нового географічного контенту.

Інноваційні форми і методи, які запропоновані вище створюють на уроках географії творчу атмосферу взаємодії, мотивують потребу до навчання, пізнання нового та цікавого, активізують навчально-пізнавальну діяльність учнів, розвивають їх креативні здібності, створюють комфортні умови навчання, при яких учень відчуває свою успішність, свою інтелектуальну досконалість. Відеоскрайбінг, як сучасний засіб візуалізації відкриває нові можливості для ефективного взаємодії учителя й учнів.

Література

1. Павленко В.В. Креативність учителя як чинник розвитку педагогічної творчості / В.В. Павленко // Формування дидактичної компетентності педагогів дошкільної та початкової освіти : збірник науково-методичних праць / за заг. ред. В.Є. Литньова, Н.Є. Колесник, Т.В. Наумчук. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2015. – С. 145– 150.
2. Ребрій О.В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія [Електронний ресурс] / О.В. Ребрій. – Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2012. – 375 с. – Режим доступу: <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/8879/2/monograph-2012.pdf>.
3. Хамм О. Теоретичні основи формування креативного мислення майбутнього вчителя [Електронний ресурс] / О. Хамм // Наукові праці МАУП. – 2012. – Вип. 2 (33). – С. 255–259. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Npmaup/2012_2/pdf_files/255-259.pdf.

Анотація. Соколова Е.Т. Розвиток творчих здібностей учнів засобами відеоскрайбінгу на уроках географії. Розглядається механізм запровадження сучасної техніки візуалізації географічної інформації, зокрема відображення динамічних природних явищ, засобами відеоскрайбінгу в освітньому процесі. Визначається важливість розвитку творчого потенціалу учнів, зростання рівня креативності. Запропоновані конкретні інтернет-ресурси, мобільні застосунки та перелік тем, для яких є актуальним моделювання відеоскрайбінгу.

Ключові слова: освітній процес, креативність, візуалізація, відеоскрайбінг

Аннотация. Соколова Э.Т. Развитие творческих способностей учащихся при помощи видеоскрайбинга на уроках географии. Рассматривается механизм внедрения современной техники визуализации географической информации, в частности отображения динамических природных процессов, инструментами видеоскрайбинга в образовательном процессе. Определяются принципы развития творческого потенциала учащихся, рост уровня креативности. Предложены конкретные интернет-ресурсы, мобильные приложения и перечень тем, для которых актуально моделирование видеоскрайбинга.

Ключевые слова: образовательный процесс, креативность, визуализация, видеоскрайбинг

Summary. Sokolova E. Developing students' creative skills with video scribing in geography lessons. The mechanism of introduction of the modern technique of visualization of geographical information, in particular reflection of dynamic natural phenomena, by means of video scribing in the educational process is considered. The importance of developing the creative potential of students, increasing the level of creativity is determined. Specific online resources, mobile applications and a list of topics for which video scribing modeling is relevant are offered.

Keywords: educational process, creativity, visualization, video scribing.